

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.I.193/2025/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Schmidt Péter, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Gunyecz Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. november 11.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): terhelt1 és társai (terhelt2 XII. rendű)

Elsőfok: Pécsi Törvényszék, 15.B.193/2016/848., ítélet, tárgyalás,
2020. június 18.

Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.II.5/2021/41., ítélet, nyilvános ülés,
2022. február 14.

Az indítvány előterjesztője: terhelt2 XII. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt terhelt1 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt2 XII. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván, a Pécsi Törvényszék 15.B.193/2016/848. számú és a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.5/2021/41. számú ítéletét terhelt2 XII. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja,

a XII. rendű terhelttel szemben kiszabott 2.000.000 (kétfmllió) forint pénzbüntetést és az azzal összefüggő rendelkezéseket mellőzi,

egyebekben a jogerős ítéletet terhelt2 XII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria elrendeli a terhelt2 XII. rendű terhelt által pénzbüntetés címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt történő visszafizetését.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Pécsi Törvényszék a 2020. június 18. napján kihirdetett 15.B.193/2016/848. számú ítéletében terhelt2 XII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) és (5) bekezdés b) pont], 4 rendbeli, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) és (4) bekezdés b) pont], 7 rendbeli, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), 4 rendbeli, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért öt halmazati büntetésül 4 év szabadságvesztésre, 4 év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, valamint 200 napi tétel pénzbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a XII. rendű terhelt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés napi tételét a bíróság 10.000 forintban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott összesen 2.000.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A bíróság a XII. rendű terheltet az ellene emelt további 1 rendbeli, folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett, a Btk. 345. §-ába ütköző hamis magánokirat felhasználásának vétsége és 1 rendbeli, bűnsegédként elkövetett, a Btk. 403. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző számvitel rendje megsértésének büntette vádjá alól felmentette. Rendelkezett a bűnlekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] A Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2022. február 14. napján kihirdetett Bf.II.5/2021/41. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a XII. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta, – mint bünszervezetben elkövető – halmazati büntetését 3 év 4 hónap szabadságvesztésre enyhítette, megállapította, hogy azt fegyházban kell végrehajtani és a XII. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható; helyesbítette a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a XII. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terhelt2 XII. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi C. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) és b) pontjaira, valamint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és b) pont ba) alpontjára hivatkozással.

[4] A védő indítványában arra hivatkozott, hogy a XII. rendű terhelt által a másodfokú eljárásban megjelölt – Kaposvári Regionális Nyomozó Ügyészség 5.Tük.1/1-33/2021. számú – határozat figyelembevételével a Be. 399. § (1) bekezdés alapján az eljárás megszüntetésének lett volna helye, illetőleg ezen hivatkozott eljárás során olyan körülmények kerültek megállapításra, amelyek önmagukban kizárják a bünszervezeti minősítést a XII.

rendű terhelt vonatkozásában, tekintettel a Btk. 321. § (2) bekezdésére. A védő álláspontja szerint a XII. rendű terhelt büntethetősége kizárt a Btk. 20. § (2) bekezdése alapján is, mivel a vádiratban terhére rótt cselekményeket abban a téves feltevésben követte el, hogy azok nem veszélyesek a társadalomra és ezen feltevésére alapos oka volt, mivel a Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozóival együttműködött és a „nyomozást még az előkészületi szakaszban segítette, amelynek kapcsán a nyomozók tévedésbe ejtették azzal, hogy cselekményei a bűnüldözési felderítést szolgálják, vagyis a társadalomra azok nem tekinthetők veszélyesnek.”

[5] A védő szerint a nyomozó hatóság részéről súlyos mulasztás történt azzal, hogy a XII. rendű terhelt közreműködését a későbbiekben sem az ügyészség, sem a bíróság részére nem jelezte. A XII. rendű terhelt emiatt feljelentést is tett és a lefolytatott eljárásban a közreműködés ténye igazolást nyert, azonban „elévülés miatt büntetőjogi felelősség megállapítására nem került sor”.

[6] A védő hivatkozott arra is, hogy a titkosításra figyelemmel a XII. rendű terhelt a fellebbezéséhez csak az ügyészségi határozat kivonatát tudta mellékelni azzal, hogy annak tartalmáról részletes tényelődást tett, és közreműködésének igazolására kérte a másodfokú bíróságot a teljes iratanyag beszerzésére, amelynek a másodfokú bíróság nem tett eleget, sőt ítéletében erre vonatkozóan megállapításokat sem tett, a fellebbezésben és a további beadványokban foglaltakat nem vette figyelembe.

[7] Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a XII. rendű terhelt sérelmére a bünszervezetben elkövetést megállapította, amit önmagában a Btk. 321. § (2) bekezdése kizárt. Ugyanakkor ez alapján a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott felülvizsgálati okra is hivatkozott, mert az ebből eredő törvénysértő minősítés törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte.

[8] Kifogásolta továbbá, hogy a XII. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés mértéke sérti a Btk. 50. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, mert annak megállapításánál a bíróság nem vette figyelembe vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyait, illetve a belső arányosság elvét sem tartotta be. Kiemelte, hogy a XII. rendű terhelt szándéka nem vagyoni haszonszerzés volt, hanem a bűnüldözés eredményességének a javítása és az együttműködése a nyomozó hatósággal, így álláspontja szerint ezért sem megalapozott pénzbüntetés alkalmazása.

[9] Indítványozta a védő, hogy a Kúria elsődlegesen az elsőfokú ítéletet változtassa meg és a terheltet mentse fel az ellene emelt vádak alól, másodlagosan a másodfokú határozatot helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

[10] A Legfőbb Ügyészség BF.514/2025/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, míg a pénzbüntetés törvénysértő kiszabását sérelmező részében alaposnak tartotta.

[11] Kifejtette, hogy az indítvány – tényleges tartalma szerint – a tényállás hiányosságait sérelmezi azzal, hogy a megalapozott tényálláshoz szükséges iratok beszerzésének elmaradását és ebből eredően azt kifogásolja, hogy a tényállás a XII. rendű terhelt együttműködésére és a tévedésére vonatkozó tényeket nem tartalmazza. Ez azonban a tényállás felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása.

[12] A Legfőbb Ügyészség rámutatott arra, hogy felülvizsgálati eljárásban tévedésre, mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak akkor lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására, mind a ténybeli, mind a társadalomra veszélyességre vonatkozó tévedés körében, azonban az irányadó tényállás nem tartalmaz ilyen tényeket, ahogy azt sem, hogy a XII. rendű terhelt a bűncselekmények elkövetése során együttműködött volna a hatósággal.

[13] Hivatkozott továbbá arra, hogy a Be. 399. § (1) bekezdése szerinti, az eljárás megszüntetésére lehetőséget adó jogszabályi rendelkezés nem azonosítható azzal, hogy az adott elkövető abban a tudatban követi el a bűncselekményt, hogy az nem veszélyes a társadalomra, és az eljárásnak a Be. 399. § (1) bekezdése alapján történő megszüntetésére kizárólag a vádemelés előtt van lehetőség, arra a bírósági eljárásban már nem kerülhet sor.

[14] A Legfőbb Ügyészség a bünszervezet megállapítása körében rámutatott arra, hogy az azt támadó felülvizsgálati indítvány egyedül abban az esetben vezethet a jogerős ítélet megváltoztatására, ha a bíróság a bünszervezet esetleges törvénysértő megállapítása mellett a büntetést az általa alkalmazott büntetőtörvény általános részének a büntetési tételkeretet a bünszervezeti elkövetés folytán emelő rendelkezésének alkalmazásával szabta ki; mivel azonban a terhelt2 XII. rendű terhelttel szemben kiszabott 3 év 4 hónap szabadságvesztés nemhogy nem haladja meg a terhére megállapított bűncselekmények Btk. Általános Része és Különös Része figyelembevételével meghatározott halmazati büntetés tételkeretét, hanem az a kiszabható törvényi minimum alatt, enyhítő szakasz alkalmazásával került megállapításra, ezért jelen ügyben a terhelt esetében akkor sem lehetne szó törvénysértő büntetés kiszabásáról, ha a bünszervezet megállapítása törvénysértő lenne. A felülvizsgálati indítványt ezért e körben kizártnak tartotta.

[15] Az indítványnak a pénzbüntetés kiszabását sérelmező részével összefüggésben a Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy a XII. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést a bíróságok a Btk. 50. § (2) bekezdésére alapították, továbbá fennáll a haszonszerzés megállapításának, valamint a határozott tartamú szabadságvesztés fennállásának ténye is. Az elsőfokú ítélet emellett – a másodfokú bíróság által sem módosítottan – a XII. rendű terhelt jövedelmi vagyoni viszonyaival kapcsolatban rögzítette, hogy munkanélküli, vagyontalan és ismeretlen összegű autóhitel tartozása áll fenn, a jövedelem és vagyon teljes hiánya a Btk. 50. § (2) bekezdésén alapuló pénzbüntetés kiszabásának törvényi akadályát képezte.

[16] A Legfőbb Ügyészség indítványozta mindezek alapján, hogy a Kúria a Be. 662. § (6) bekezdés b) pontjának II. fordulata alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a Pécsi Törvényszék 15.B.193/2016/848. számú és a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.5/2021/41. számú ítéletét terhelt2 XII. rendű terhelt tekintetében változtassa meg, a vele szemben kiszabott pénzbüntetést mellőzze, egyebekben azokat hatályukban tartsa fenn.

[17] A XII. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára írásbeli észrevételt tett, melyben a felülvizsgálati indítványában foglaltakat fenntartotta. Hivatkozott arra, hogy a terhelt együttműködését beszerzendő bizonyítékként kellett volna értékelni, ennek elmulasztása álláspontja szerint a Be. 649. §-ában rögzített felülvizsgálati okok körébe tartozik. A védő szerint a tévedés hiányának megállapítása a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységének hiányosságából fakad. Emellett a bünszervezeti minősítés támadhatósága alapjának tekintette a terhelti személyi körülmények nem megfelelő megállapítását és ennek alapján a tényállás megalapozatlanságát. A védő a XII. rendű terhelt együttműködésének igazolására a médiában megjelent riportokat hozott fel, egyúttal indítványozta, hogy a Kúria a terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést mellőzze, továbbá a bünszervezeti minősítést és a büntethetőséget kizáró tévedés mellőzésének jogsértő voltát vizsgálja meg a Be. 662. § (2) bekezdése alapján.

[18] **III.** A XII. rendű vádlott védőjének felülvizsgálati indítványa a XII. rendű terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetés törvénysértő jellegére vonatkozó részében alapos, egyebekben a felülvizsgálati indítvány alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása törvényben kizárt.

[19] 1. A Be. XC. fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek kizárólag a törvényben meghatározott felülvizsgálati okokra történő hivatkozással, azok fennállása esetén, a törvényben meghatározott feltételek és korlátok mellett van helye. A

felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, olyan eljárási vagy anyagi jogi szabálysértésre hivatkozással, amely felülvizsgálati okként a büntetőeljárási törvényben nem került szabályozásra, felülvizsgálati indítvány nem terjeszthető elő.

[20] A felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat, a bíróságok vádról rendelkező, jogerős, ügydöntő határozatának egyes súlyos, a törvényben meghatározott felülvizsgálati okokban megnyilvánuló jogi, és nem ténybeli hiányosságainak orvoslására szolgál. A Be. 650. § (2) bekezdése kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[21] A felülvizsgálati indítványban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálható abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (Kúria Bfv.I.415/2016/7. számú, BH 2016.264. szám alatt közzétett határozata, Kúria Bfv.II.1441/2022/7. számú határozat).

[22] A tényálláshoz kötöttségre figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével, az abban foglalt tényekkel összhangban álló tények alapján vizsgálható. A bűnösség megállapítását, illetőleg a cselekmény minősítését is az irányadó jogerős ügydöntő határozat tényállása alapján kell vizsgálni. A felülvizsgálati indítvány önmagában a felülvizsgálat törvényben meghatározott okának megjelölése mellett sem alapozható az irányadó tényállás támadására, az ott megállapított tényekkel ellentétes tények állítására.

[23] Mindezek okából a védő felülvizsgálati indítványa a XII. rendű terheltnek az eljárás megszüntetését eredményező együttműködésére hivatkozó, a társadalomra veszélyességben történő tévedés megállapításának elmulasztását sérelmező, valamint a bizonyítás mellőzését és az iratbeszerzés hiányát kifogásoló részében törvényben kizárt. Ugyancsak nincs helye felülvizsgálati indítványnak a bünszervezetben elkövetésre vonatkozó tényállás megalapozatlansága miatt.

[24] 2. A Be. 648. § a) pontja értelmében felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt is van helye.

[25] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[26] A védő a felülvizsgálati indítványát e felülvizsgálati okra hivatkozással a társadalomra veszélyességben való tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok megállapítására alapozta.

[27] Az indítványban hivatkozott, Btk. 20. § (2) bekezdésében megjelölt társadalomra veszélyességben történő tévedés mint büntethetőséget kizáró ok, jogkérdés. A tévedésre vont jogi következtetés azonban minden esetben a megállapított tényálláson alapul {Kúria Bfv.II.1546/2022/10. számú határozat [89] bekezdés}. Az irányadó tényállás nem tartalmaz arra vonatkozó tényeket, amelyek megalapoznák annak megállapítását, hogy a XII. rendű terhelt társadalomra veszélyességben történő tévedésben vett volna részt a bűncselekmény elkövetésében. Ebből okszerűen következik az, hogy ha az irányadó tényállás nem tartalmazza azokat a tényeket, amelyekből a tévedésre jogi következtetést lehet levonni,

ennek hiányában az indítvány kifogása nem jogi kifogás, hanem a bizonyítékok mérlegelésének vitatása és ezen keresztül az irányadó tényállástól eltérő tények állítása, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt {Kúria Bfv.II.976/2021/20., Kúria Bfv.II.1546/2022/10. számú határozat [91] bekezdés}.

[28] 3. A felülvizsgálati indítvány a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértésekre irányuló részében ugyancsak kizárt.

[29] A Be. 649. § (2) bekezdése értelmében felülvizsgálat alapját csak a bírósági eljárásban vétett – a törvényben meghatározott – eljárási szabálysértések képezhetik, így a nyomozás és ügyészségi eljárás során esetlegesen megvalósult eljárási szabálysértések ún. relatív (feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező) eljárási szabálysértésnek minősülnek, ezért ezekre alapítottnak e rendkívüli jogorvoslatra nincs törvényes lehetőség.

[30] A Be. 399. § (1) bekezdése szerint az ügyészség az eljárást megszüntetheti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy vagy a gyanúsított az ügy, illetve más büntetőügy felderítéséhez, bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy vagy a gyanúsított büntetőjogi felelősségre vonásához fűződő érdek.

[31] A Be. 399. § (1) bekezdésében foglaltak kizárólag a vádemelés előtt, a nyomozás során alkalmazhatók. Így azok relatív eljárási szabálysértést valósítanak meg, amelyek nem tartoznak a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe (Kúria Bfv.I.378/2025/2.).

[32] Ezzel összefüggésben hivatkozott arra is, hogy a XII. rendű terhelt a cselekménye társadalomra veszélyessége tekintetében tévedésben volt.

[33] A Btk. 20. § (2) bekezdése szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.

A védő ennek a büntethetőséget kizáró oknak a megállapíthatóságát a Be. 399. §-a tekintetében állította. E jogszabályhely azonban a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy vagy a gyanúsított együttműködésének lehetséges jogkövetkezményét szabályozza. Ebből eredően a Be. 399. § (1) bekezdés a bűncselekmény elkövetését követő együttműködés esetére vonatkozik, azaz az elkövetőnek a bűncselekmény elkövetéskori tudattartalmára nem lehet kihatással az azt követő együttműködés, azaz ez nem adhat alapot az elkövetéskori társadalomra veszélyességben való tévedés megállapítására.

[34] 4. A felülvizsgálati indítvány a bünszervezet megállapítását kifogásoló részében szintén kizárt.

[35] A Kúria gyakorlata egységes abban, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulatóban meghatározott „Btk. más szabályán” a Büntető Törvénykönyv kógens, mérlegelést nem tűrő szabályának megsértését kell érteni. A Kúria a BH 2021.217. számon közzétett, Bfv.I.751/2020. számú ügyben hozott határozatában kimondta, hogy a bünszervezetben történő elkövetés megállapítása önmagában nem feltétlenül eredményezi törvénysértő büntetés kiszabását, amennyiben az adott tényálláshoz rendelt törvényi büntetési tételkeret felső határát nem haladja meg. Ezért, ha a bünszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő, de az nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását – vagyis a joghátrány meghatározására törvényes feltételek között került sor –, akkor nincs helye felülvizsgálatnak a feltételes szabadság kizárására és a végrehajtási fokozat megállapítására vonatkozó rendelkezéssel szemben sem, mivel ezek önmagukban nem valósítanak meg felülvizsgálati okot. A Kúria a határozatban kifejtette, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont II. fordulója alapján kizárt a felülvizsgálat, ha a Btk. más szabályainak megsértése nem

eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását, törvénysértő intézkedés alkalmazását. Kétségtelen, hogy a bűnszervezet büntető anyagi jogi fogalom [Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pont], a bűnszervezetben elkövetés megállapítása pedig tényből vont jogi következtetés eredménye, azonban nem a bűnösségre vagy a cselekmény jogi minősítésére, hanem a büntetés kiszabására vonatkozik. A bűnszervezethez kapcsolódó jogkövetkezményeket a Btk. Általános Része tartalmazza. Azonban a hivatkozott anyagi jogszabálysértés alapján kizárólag a Btk. olyan szabályának megsértése alapozhatja meg, amely kógens és az alapügyben eljáró bíróság alkalmazta (BH 2008.173.). Jelen ügyben a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés a bűnszervezetre vonatkozó általános részi rendelkezések alkalmazása nélkül is törvényesen kiszabható, ezért a felülvizsgálati indítvány erre irányuló részében még a bűnszervezet téves megállapítása esetén sem eredményezhetne törvénysértő büntetést. Arra figyelemmel azonban, hogy a kiszabott büntetés nem a Btk. 91. § (1) bekezdésében meghatározott emelt tételkereten belül került kiszabásra, a bűnszervezet törvénysértő megállapítása alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása törvényben kizárt.

[36] A bűnszervezetben elkövetés nem a bűncselekmény minősítésének törvényességét érinti. A Btk. 91. § (1) bekezdése a Btk. Általános Részében rendelkezik a bűnszervezetben elkövetéshez kapcsolódó, kötelezően alkalmazandó jogkövetkezményekről és előírja, hogy azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a 25 évet nem haladhatja meg. Ezzel a törvény általános jelleggel értékelt egy elkövetési körülményt, azonban ehhez nem rendelt önálló büntetési tételt, kizárólag a büntetési tételkeret felső határát tágította. A törvényi szabályozás alapján tehát a bűnszervezetben elkövetés nem a bűncselekmény Btk. Különös Részében meghatározott törvényi tényállásának az eleme és nem az adott bűncselekmény minősített esete (Kúria Bfv.I.752/2020/17. számú határozat).

[37] A védő a bűnszervezetben elkövetés megállapítása tekintetében arra is hivatkozott, hogy azt a másodfokú bíróság a Btk. 321. § (2) bekezdésére tekintettel törvénysértően állapította meg XII. rendű terhelt tekintetében.

[38] A Kúria ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a támadott jogerős ügydöntő határozat XII. rendű terhelt terhére nem a Btk. 321. § (1) bekezdésében szabályozott bűnszervezetben részvétel büntettét róta, hanem azt állapította meg, hogy a cselekményeit a Btk. 459. § 1. pontjában meghatározott bűnszervezet keretében követte el. Ez utóbbi jogkövetkezményeit a Btk. 91. §-a határozza meg.

[39] A védő által felhívott Btk. 321. § (2) bekezdése pedig a Btk. 321. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekmény tekintetében fogalmaz meg büntethetőséget megszüntető okot, miszerint: bűnszervezetben részvétel miatt nem büntethető, aki a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja. Mindezek alapján a védőnek ez a hivatkozása jelen ügyben nem értelmezhető.

[40] 5. A Kúria a felülvizsgálati eljárást érdemben a pénzbüntetés kiszabásának törvényességére nézve folytatta le a Be. 649. § (2) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontjában írt felülvizsgálati okra alapítottn.

[41] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[42] Az elsőfokú ítélet 232. oldalán a pénzbüntetés kiszabásának jogalapja körében a bíróság rögzítette, hogy az I-XVI. rendű terheltekkel szemben a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján szabta ki a pénzbüntetést, figyelemmel arra, hogy a terheltek a bűncselekményeket

haszonszerzés céljából követték el. A pénzbüntetés alapjául szolgáló jogi hivatkozáson és annak indokain a másodfokú ítélet sem változtatott.

[43] A Btk. 50. § (2) bekezdése szerint, akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre kell ítélni.

[44] A Legfőbb Ügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet a II. rendű terhelt jövedelmi, vagyoni viszonyaival összefüggésben csak annyit rögzített, hogy a XII. rendű terhelt munkanélküli, vagyontalan, ismeretlen összegű autóhitel tartozása áll fenn. A másodfokú bíróság ítélete [48]-[87] bekezdésében végezte el az elsőfokú bíróság ítéletének történeti tényállása, illetve a terheltnek egyéb személyi körülményeivel összefüggésben megállapított tények helyesbítését és kiegészítését, azonban a XII. rendű terhelt jövedelmi és vagyoni viszonyaira vonatkozó megállapításokat a másodfokú bíróság nem helyesbítette és nem egészítette ki.

[45] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a felülvizsgálati eljárásban irányadó tények alapján a XII. rendű terheltnek sem jövedelme, sem vagyona nem volt, erre tekintettel a Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott pénzbüntetés kiszabásának ezen törvényi feltétele hiányzik. A pénzbüntetés törvényi feltétel hiányában történő kiszabása a Btk. mérlegelést nem tűrő (kógens) rendelkezésébe ütközik, törvénysértő.

[46] A Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott pénzbüntetés alkalmazására kizárólag a törvényben meghatározott három konjunktív feltétel megléte esetén kerülhet sor. Mivel a jövedelem vagy vagyon megfelelése bírói mérlegelés tárgyát képezi, a Kúria több határozatában megállapította: a Btk. mérlegelést nem tűrő szabályának sérelmét e feltétel kapcsán egyedül az jelenti, ha a terhelt egyáltalán nem rendelkezik jövedelemmel vagy vagyonnal, ez ugyanis áthághatatlan korlátot állít a pénzbüntetés kiszabása elé, azaz törvénysértő büntetést eredményez {BH 2025.6. számon közzétett Kúria Bfv.I.1568/2023/9. számú határozat, Bfv.II.74/2022/13. számú határozat [31] bekezdés, Bfv.II.84/2022/10. számú határozat [83] bekezdés, Bfv.I.990/2022/2. számú határozat [24] bekezdés}. Erre figyelemmel a II. rendű terhelttel szemben a pénzbüntetés kiszabása törvénysértő volt.

[47] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése alapján elvégzett hivatalbóli felülbírálat során megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a Be. 649. § (2) bekezdése meghatározott eljárási szabálysértés nem vétettek.

[48] **IV. A határozat elvi tartalma**

A Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott pénzbüntetés alkalmazására kizárólag a törvényben meghatározott három konjunktív feltétel megléte esetén kerülhet sor. Mivel a jövedelem vagy vagyon megfelelése bírói mérlegelés tárgyát képezi, a Btk. mérlegelést nem tűrő szabályának sérelmét e feltétel kapcsán egyedül az jelenti, ha a terhelt egyáltalán nem rendelkezik jövedelemmel vagy vagyonnal, ami törvénysértő büntetést eredményez.

[49] **V.** A kifejtettek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal támadott Pécsi Törvényszék 15.B.193/2016/848. számú és a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.5/2021/41. számú ítéletét terhelt2 XII. rendű terhelt tekintetében Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja értelmében megváltoztatta, mellőzte a vele szemben kiszabott 2.000.000 forint pénzbüntetést és az azzal összefüggő rendelkezéseket, egyebekben a Be. 662. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet terhelt2 XII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[50] A Kúria a Be. 856. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel elrendelte a terhelt által esetlegesen pénzbüntetés címén befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt a terheltnek történő visszatérítését, figyelemmel a Be. 587. § (1) bekezdés c) pontjára is.

[51] A Kúria ítélete ellen a Be. 6. § (4) bekezdése szerint fellebbezésnek, a 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján pedig felülvizsgálatnak nincs helye.

[52] A Be. 652. § (6) bekezdése alapján minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul.

[53] A Be. 652. § (7) bekezdése értelmében felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal – még más jogosult által is – csak egyszer nyújtható be.

[54] A Be. 656. § (4) bekezdésére figyelemmel az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. november 11.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Gunyecz Zoltán s.k. bíró

A Kúria Bfv.I.193/2025/9. számú ítélete terhelt2 XII. rendű terhelt vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. november 11.

Dr. Gimesi Ágnes s.k.
a tanács elnöke